

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
9. OKT.
1991

Letnik XLV.
Štev. 43 (2625)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 8 šil.
din. 20
P. b. b.

W. Urschitz: štirje goli

SAK zdaj sam vodi na lestvici koroške nogometne lige. V nedeljo je ekipa trenerja dr. Ivana Ramšaka v gosteh premagala močno ekipo ATSV Wolfsberg s 4:1, junak tekme pa je bil Werner Urschitz (slika), ki je dal vse štiri gole!

Leto 1993 naj bo leto manjšin!

„Zadnji čas je že, da se Avstrija začne zavedati, da ji njene manjšine niso samo politično breme, temveč v prvi vrsti kulturnopolitična obogatitev. Zato naj bo leto 1993 razglašeno za leto manjšin v Avstriji, kar hkrati odraža na novo pridobljeno samozavest vseh

raznovrstnih manjšin, ki v njenem okviru živijo.“

Tako je Hrvatica Terezija Stoisić, poslanka v avstrijskem parlamentu, podprla iniciativo številnih manjšinskih in manjšinam naklonjenih organizacij za razglasitev leta 1993 za leto

(Dalje na 2. strani)

Pobudniki leta manjšin na tiskovni konferenci na Dunaju

Škandalozno! Reinprecht kritikom preprečil vstop...

S škandalom se je v torek zjutraj pričel obisk uradne parlamentarne delegacije na čelu s poslanko mag. Stoisićevno na dvojezičnih šolah na Koroškem!

Že na prvi šoli, v Šentjanku v Rožu, je vodja manjšinskošolskega oddelka v imenu predsednika Deželnega šolskega sveta za Koroško prof. Reiprechta dvema članoma korektno prijavljene delegacije, univ. prof. dr. Petru Gstettnerju in univ. ass. dr. Mirku Wakounigu s celovške univerze, sporočil, da v delegaciji nista zaželena, ter jima preprečil vstop v razrede.

Ta nezaslišana izjava oz. prepoved vstopa je bila utemeljena s tem, da kritiki ločevalnega šolskega zakona nimajo več kaj iskati na dvojezičnih šolah. Dr. Gstettner in dr. Wakounig sta nato zapustila šolo.

Več o škandalozni koroški stvarnosti v prihodnji številki.

Tudjman, Mesić, Marković so preživeli vojaški atentat!

Dogodki v Jugoslaviji se vrstijo tako bliskovito, da je kakršnokoli ocenjevanje situacije skoraj nemogoče. Prejšnji teden sta predsednika Hrvaške in Srbije, Tudjman in Milošević, skupaj z obrambnim ministrom generalom Kadrijevićem v Haagu podpisala premirje, vojna pa se je nadaljevala še z večjo intenzivnostjo. V posmeh vsem mirovnim prizadevanjem Evropske skupnosti z Van den Broekom in mirovni

konferenci o Jugoslaviji z lordom Carringtonom je srbsko-črnogorski del predsedstva skupaj z vojskim vrhom v Beogradu prevzel vso oblast, postril vojaško zakonodajo in tožilstvo. Še vedno uradni predsednik predsedstva Jugoslavije Stipe Mesić si ne upa več v Beograd, srbsko-armadno predsedstvo vodi Črnogorec Branko Kostić, v njem pa so še Srb Borisav Jović ter Srba iz Vojvodine in Kosova, Jugoslav Kostić in

Sejdo Bajramović, sej pa se udeležujejo tudi generala Kadrijević in Adžić ter admiral Brovet.

Srbsko-armadne čete so že dosegle memorandumsko mejo velike Srbije. Na vsem področju Slavonije, Baranje, Banije, Korduna, Like in Dalmacije pa so z napadi iz vseh vrst orožja povzročile strahotno razdejanje. Uradnih podatkov o človeških žrtvah ni več, uničeni so strateški objekti, tovarne, skla-

dišča nafte, s posebnim vandalizmom pa so porušeni in poškodovani tudi kulturno-zgodovinski in sakralni objekti. Svetovno javnost je predvsem prizadelo bombardiranje in obstreljevanje srednjeveškega Dubrovnika in ostalih dalmatinskih mest kot so Zadar, Split in Šibenik.

Tik pred iztekom ultimata Evropske skupnosti za prekinitev spopadov so v ponedeljek ob 15. uri letala raketi-

(Dalje na 7. strani)

Vestnikov hit! Se nekaj prostih mest

Ker je turistična agencija Sommeregger dodala še en avtobus, vsem zainteresiranim sporočamo, da je za Vestnikov izlet na Madžarsko od 11. do 13. oktobra na Blatno jezero in v Budimpešto še nekaj prostih mest. Kdor bo izkoristil to ugodno možnost, naj se prijavi do jutri, četrtek, 10. 10., do 12. ure neposredno na upravo Slovenskega vestnika, Milki Kokot, tel.: 0463/514300-40. Telefonsko bo prejel tudi vse informacije o času in kraju vstopa v avtobus. Za prenočišče v hotelu Neptun ob Blatnem jezeru je poskrbljeno. Izkoristite izjemno priložnost.

Uredništvo

Tjaž v plesni upodobitvi

Pretekli teden je plesno gledališče Ikarus v Mladinskem domu v Celovcu z velikim uspehom predstavilo impresivno upodobitev Lipuševega romana Zmote dijaka Tjaža pod naslovom Epilepsija rahločutnosti. Izjemen kulturni dogodek je s svojo ekipo plesalcev - igralcev pripravil Zdravko Haderlap. Ponovitve bodo še v četrtek, 10., v petek, 11. in v soboto 12. oktobra, vsakič ob 20. uri. Več na 3. strani.

Število prijav za dvojezični pouk spet rahlo naraslo!

Po sporočilu Deželnega šolskega sveta za Koroško z dne 2. oktobra je v šolskem letu 1991/92 na območju veljavnosti manjšinskošolskega zakona na Koroškem število prijav k dvojezičnemu oz. slovenskemu pouku spet rahlo naraslo. Na prvih treh stopnjah se je odstotek prijav zvišal z 20,58 na 22,03 odstotka.

V absolutnih številkah to pomeni, da je od skupno 5639 učencev na območju veljavnosti manjšinskošolskega zakona k dvojezičnemu pouku prijavljenih 1242 učenk in učencev oz. 79 več kot v šolskem letu 1990/91. Na področju ljudskega šol-

stva v veljavnostnem območju poteka pouk dvojezično na 65 (63) šolah, na 17 (19) šolah pa tudi letos ni bilo prijav. *)

Positiven je tudi razvoj v Celovcu. Na javni dvojezični ljudski šoli v Šentpetru ter na konfesionalni ljudski šoli Mohorjeve obiskuje dvojezični pouk točno 100 otrok! K dvojezičnemu pouku prijavljeni otroci so porazdeljeni na pet enorazrednih, 14 dvozrednih, štiri trirazredne in 44 štirirazrednih ljudskih šol.

Na območju dvojezičnega manjšinskega šolstva je nadalje v 27 predšolskih razredih ter v treh predšolskih sku-

(Dalje na 7. strani)

KOMENTAR

dr. Marjana Sturma

Nacionalizem je destruktiven!

Pred nekaj dnevi je bivši deželni glavar Haider sprožil razpravo o dvojezičnih topografskih napisih. Z izmišljeno tezo, da koroški Slovenci zahtevamo 800 dvojezičnih napisov, je skušal „zanetiti“ atmosfero pred 10. oktobrom.

Mojo izjavo, da naj ustavno sodišče razreši to vprašanje, je nek časopis ponovno skušal izkoristiti za ustvarjanje preddesetooktobrskega vzdušja. Odločitev ustavnega sodišča v vprašanju javne dvojezične šole v Celovcu je torej zalegla! Najnovejša številka „Der Kärntner“ ustvarja „strahove pred slovenskim nacionalizmom“ in zahteva odstranitev vseh antifašističnih spomenikov na Koroškem!

Vse to se dogaja v času, ko se Evropa spreminja, ker so komunistični režimi propadli. Očitno je, da se razmišljanja o novih demokratičnih odnosih v Evropi na Koroškem le težko uveljavijo.

Pa ne samo to, nekaterim politične spremembe v Sloveniji niso po godu in v pluralistični Sloveniji vidijo „še večje nevarnosti“ kot kdajkoli prej.

Jasno je, da tem krogom ne gre za poštene odnose niti do Slovenije, kaj šele do slo-

venske manjšine na Koroškem. Pot do spremembe političnega vzdušja v deželi je še dolga.

Nihče naj nima iluzij. Še najmanj pa koroški Slovenci!

Evropa je danes pred izbiro, ali bo šla po nacionalistični ali po med- in večkulturni poti. Tragični dogodki v Jugoslaviji so zgodovinsko gledano prav gotovo korak nazaj. Imperialistične pretenzije srbske politike silijo tudi ostale narode v nacionalno zapiranje in to v trenutku, ko naj bi Evropa presegla nacionalno gledanje kot državotvorni princip.

V skupni Evropi ne bo meja v klasičnem smislu besede, obstajala bo prosta izbira delovnega mesta ipd. V moderni Evropi bo npr. Avstrijec lahko študiral v Španiji, delal v Nemčiji, poročen z Italijanko in imel francoskega ali grškega prijatelja.

Sožitje v tej Evropi bo sloanelo na sprejemanju multikulturalnosti in pripravljenosti za spoznavanje „tujega“. Večjezičnost bo samoumevna.

Na ta razvoj se je treba pripravljati. Tudi pri nas na Koroškem. V tej luči bo nacionalno vprašanje dobilo novo kvaliteto. Vprašanje sožitja se bo moralo organizirati na nivoju človekovih pravic, ne pa na izključno nacionalnih načrtih. Kdor tega ne vidi, bo razvoj zaspal.

Slovenija: „zelena luč“ za uresničevanje samostojnosti

Skupščina Republike Slovenije je preteklo sredo na skupni seji vseh zborov sprejela stališča in sklepe za delovanje po izteku trimesečnega moratorija 7. oktobra in s tem dala „zelena luč“ za nadaljnje uresničevanje osamosvojitve.

Sprejeti sklepi pomenijo, da so z 8. oktobrom prenehale vse obveznosti, ki jih je Republika Slovenija prevzela s podpisom Brionske deklaracije, hkrati pa so spet oživel vti zakoni in dokumenti, ki jih je skupščina Slovenije sprejela 25. junija letos. Slovenija je tako drugič krenila na dolgo in težko pot do popolne samostojnosti. To dokazuje že podatek, ki ga je povedal podpredsednik vlade dr. Ocvirk, da ima Slovenija v tem času samo 120 milijonov nemških mark deviznih rezerv...

Iz uvodnih besed ministrskega predsednika Lojzeta Peterleta, podpredsednika vlade dr. Andreja Ocvirka, zunanega ministra dr. Dimitrija Rupla, ministra za notranje zadeve Igorja Bavčarja ter obrambnega ministra Janeza Janše je očitno, da je Slovenija trdno odločena, da dokončno uresniči svojo samostojnost in neodvisnost, da pa je še vedno zainteresirana za sporazumno razreševanje in urejanje vseh odprtih vprašanj, ki obstajajo ob ločitvi Slovenije od ostalega dela Jugoslavije. Med njimi so obveznosti in terjatve, delitev

nekdanjega skupnega premoženja pa tudi dogovor o prihodnjih oblikah sodelovanja med suverenimi državami na ozemlju nekdanje Jugoslavije.

Vsi vodilni politiki so izrecno poudarili, da je Slovenija pripravljena še naprej sodelovati na haaški konferenci, vendar kot neodvisna in suverena država in ne kot del Jugoslavije.

Najvažnejši sprejeti sklepi so:

● Moratorij, podpisan z Brionsko deklaracijo, se je iztekel 7. oktobra in nobenega razloga ni, da bi ga podaljšali.

● 13. oktobra poteče tudi rok opazovalni misiji Evropske skupnosti v Sloveniji. Prisotnost in delo opazovalcev je skupščina ocenila kot „požrtvovalno in koristno“.

● Skupščina Republike Slovenije vztraja pri trimesečnem roku za umik jugoslovanske armade iz Slovenije, kar pomeni, da mora zadnji pripadnik JA zapustiti Slovenijo 18. oktobra letos. V zvezi s tem slovenska skupščina ugotavlja, da na ozemlju Slovenije niso potrebne nikakršne oborožene sile.

● Skupščina Republike Slovenije odzema pristojnost za predstavljanje in zastopanje interesov Slovenije pred drugimi državami vsem organom in službam bivše Jugoslavije.

● Izvršni svet Slovenije mora z iztekom moratorija takoj ustaviti vsakršno odlikovanje sredstev iz carin ali drugih dajatev iz Slovenije v proračun bivše Jugoslavije.

● Izvršnemu svetu skupščina nalaga, naj z eno od evropskih držav sklene sporazum o izvajanju kontrole letenja v zračnem prostoru Republike Slovenije.

Skupščina je tudi zadolžila slovensko vlado, naj nadaljuje pogajanja z Republiko Hrvaško za tak režim na njuni skupni meji, ki bo temeljil na načelu odprte meje in ne bo omejeval normalnega poteka življenja in dela na obeh straneh meje.

Nadalje so v Sloveniji večraj začeli veljati zakoni o državljanstvu, o nadzoru meje, o carinski službi in številni drugi. Slovenija bo nadalje začela vzpostavljati lasten monetarni sistem in postopoma uvajala svojo valuto, klas. V prehodnem obdobju pa si bo Slovenija na tem področju pomagala z boni.

Ivan Lukan

Leto 1993 naj bo leto manjšin!

(Nadaljevanje s I. strani)

manjšin pretekli teden na Dunaju. Takšno leto manjšin naj bi v zgoščeni in daljnoročno pripravljene obliki seznanilo večinsko prebivalstvo o problemih, kulturi in življenju po vzorcu podobnih let „žena“, „otrok“, „invalidnih oseb“ ipd., ki so vsa prispevala precejšen delež k večjemu razumevanju za njihove težave.

Pojem „manjšina“ se ob tem ne bo omejil na avtohtone narodne manjšine – čeprav naj bo njihov položaj v ospredju –, ampak naj bi zajel tudi obrobne socialne skupine kot npr. homoseksualce, ki so ob diskriminirajoči zakonodaji še vedno zapostavljeni, in seveda tudi tako imenovane „nove manjšine“, med katere organizatorji štejejo

poleg začasnih delavcev v tujini tudi politične in ekonomske begunce, eksilante in inozemce, ki iz katerihkoli vzrokov iščejo novo domovino v Avstriji.

Hkrati s predstavitvijo svojega političnega programa za „leto manjšin“ so predstavniki te iniciative predstavili novo glasilo „Stimme – von und für Minderheiten“ (Glas – manjšin in za manjšine), ki naj bi kot četrtletnik seznanjal večinsko prebivalstvo s problemi v Avstriji živečih manjšin, hkrati pa naj bi služil tudi za notranjo komunikacijo raznih manjšinskih skupin.

„Časnik „Stimme“, ki ga bomo v prihodnji številki podrobneje predstavili, lahko naročite na naslov: „Die Stimme“, Leopoldstraße 11, 1060 Innsbruck.

Srečanje v Ljubljani

V ponedeljek sta se v Ljubljani srečala predsednika ZSO Feliks Wieser in deželni predsednik Slovenske skupnosti v Italiji Marjan Terpin in obravnavala položaj slovenskih manjšin v obeh državah po razglasitvi samostojne slovenske države. Terpin je menil, da morajo Slovenci na Primorskem odločneje postaviti svoje zahteve spričo eskalacije zahtev italijanske manjšine v slovenski Istri, ki je že doslej uživala bistveno večje pravice kot Slovenci v Italiji.

Predsednika sta obravnavala tudi odnose s slovensko državo ob reorganizaciji slovenskih ministrstev in verjetne odprave ministrstva za Slovence po svetu in se dogovorila za skupna stališča, ki naj bi jih dokončno uskladili na bližnjem širšem sestanku.

S skrbjo, občudovanjem, razumevanjem in nerazumevanjem, z besom in jezo, toda vedno z ljubeznijo, Slovenci po svetu sledijo dogajanju v matični domovini. Tam so se rojaki odločili za pot v samostojnost in njim samim pristoji ocena njihove odločitve. Narodna samood-

KOMENTAR

dr. FRANCIJA ZWITRA ml.

SLOVENIJA – KAM, S KOM ?

ločba je samoumeven akt evropske politične civilizacije.

Toda ta evropska civilizacija je hkrati postavila nova pravila; eno teh se glasi: ohraniti politično treznost tudi če ti veter buta v obraz; in: iskanje po tako imenovanih „tajnih združbah“ prepuščaj diktatorskim režimom – če se jih odpoveš – saj so tega bolj zmožni.

Dejansko: pelin v komentarjih slovenskega tiska v zvezi s slovensko samostojnostjo postaja v zadnjih tednih v očeh demokratičnih opazovalcev čedalje bolj grenak. Tako v „Nedelji“ izpod peresa poznane komentatorja beremo, da pravzaprav samo „framazonstvo“ ali „prostozidarstvo“, ki menda vlada v Evropski skupnosti in v vladah držav, ki jo sestavljajo, preprečuje njihovo mednarodno priznanje Slovenije.

Neki ljubljanski komenta-

tor za „nt“, ki se je očitno šolal ob Staberlu pri „KZ“ – vsaj po besednem zakladu sodeč – italijanskega zunanjega ministra de Michelisa imenuje „beneškega trgovca“ – kaj s tem izpove, ni treba ponavljati: judovskolahovska zarota se je skovala proti plemenitim Slovincem, kakor svojčas Tresoglav proti sreči Mirka in Miklove Zale.

Nenazadnje pa drug poročevalec v „nt“ podaja še poročilo o nekem zasedanju „panevropskega gibanja“, ki mu predsedujeta Otto Habsburg-Lothringen (sin avstro-ogrskega cesarja) ter njegov sin Karl Habsburg-Lothringen. Prav ta dva v neki resoluciji obsojata „omahljivo politiko Evropske skupnosti navzlic krizi v nekdanji (sic!) Jugoslaviji, ter pozivata, naj se ji odtegne mednarodno priznanje“.

Prav Habsburška rodbina je že vedno imela rahel obču-

tek za jugoslovanska vprašanja – to je dokazal že Franz Ferdinand v Sarajevu, že desetletja poprej pa potrdila hladnokrvna aneksija Bosne in Hercegovine k Avstro-Ogrski. To takrat pač dejansko ni bila „omahljiva politika“ Habsburške evropske skupnosti, temveč obratno, gospodarska evropsko-habsburška politika, na kateri je vzcvetela prva svetovna vojna. Tako gledano je vsakršna prisojena „omahljiva politika“ Evropske skupnosti nasproti Jugoslaviji, pa naj obstaja ali tudi ne, v interesu mednarodnega miru nedvomno boljša od vsakršne vojaške avanture s kate-rekoli strani. In sploh: kar se tiče jugoslovanskih narodov, da se izognem izrazu Jugoslavija, bi bilo najboljšše, da bi bili Habsburžani lepo tiho, in če se jim to že ne da veleti, naj bi se slovenski časniki in časnikarji vsaj brzdali v svojem povečevanju in prežvekanju njihovih razmišljanj.

Simpatije mednarodne demokratične javnosti za slovensko samostojnost nenehajo tam, kjer se takšna prizadevanja za samostojnost srečajo s toni in glasovi, ki so v zadnjih desetletjih v zahodnih demokracijah že zdavnaj preživeli in kjer se srečajo z nostalgijo, kateri noben pameten človek noče in ne more več slediti.

Slovenski pelin v Evropi postaja čedalje bolj grenak.

Plesni teater „Ikarus“ predstavlja Lipuševega Tjaža

Za tretjo predstavo plesnega teatra Ikarus je njegov vodja Zdravko Haderlap izbral plesno-igralsko upodobitev Lipuševega modernističnega romana Zmote dijaka Tjaža, predstavi pa je dal naslov „Epilepsija rahločutnosti“. Že tako zelo zahtevno literarno predlogo je v odrski izvedbi postavil v še težjo, do skrajnosti zahtevno obliko.

Epilepsija ali božjast je v psihopatologiji ocenjena za eno najbolj nepredvidljivih, najtežje obvladljivih človekovih psihosomatskih motenj. Prav iz tega vidika bi se režiser in koreograf prav lahko zatekel tudi v šarlatanstvo, vendar mu odnos do teatra in do Lipuševega dela tega ni dopustil; uprizoritve se je lotil skrajno odgovorno in jo tako tudi prestavil.

Haderlapova Epilepsija je seveda rezultat njegovega videnja Lipuševega Tjaža. Pri tem je imel nešteto možnosti razlage. Čeprav se je po lastni izjavi kolikor mogoče držal izpovedi romana, kar bi ga lahko celo oviralo, pa je iz te utesnjenosti spretno ušel s svojskimi izraznimi sredstvi, z odlično gibalno, telesno in mimično interpretacijo. Pri tem si je pomagal z vsemi gledališkimi sredstvi, z vrsto simbolike in celo s tekstom.

Predstavo je razdelil v tri slike, ki označujejo genezo mladeniča Tjaža, njegovo stisko, prilagajanje, upor z božjastnimi napadi, iskanje, trenutek sreče in končno tudi njegov propad. Menjavanje slik po intenzivnosti, izpovedni različnosti, nepredvidljivosti. Tudi to so simptomi božjastnosti. Ne glede na to pa je dramaturgija (Maja Haderlap) dokaj čista. Kot rdeča nit se skozi predstavo vleče oblastništvo očeta, duhovščine, katehetov in, če hočemo, samega boga. Tjažu je vse to kot usojeno, proti temu se ne more upirati z racionalnimi sredstvi, temveč le z boleznimi izbruhi. V tem smislu je predstava tudi angažirana in dvignjena nad določeno obdobje. Teater, predvsem dober, je večer, taka sta tudi roman in odrska predstavitev Tjaža.

Koliko truda je vloženo v tako predstavo, pove podatek, da so vaje daljši čas trajale tudi po šest ur dnevno. Vsak gib igralcev-plesalcev je

Zdravko je imel v pomoč tudi zavzeto ekipo strokovnih in tehničnih sodelavcev. Predvsem velja omeniti odlično glasbeno kompozicijo Manfreda Ramoscha, konceptualno in koreografsko sodelovanje Vladimirja Angelova in Marie Konrad, scenografa Christiana Sadnikarja, luč je po postavitvi Ernsta Hubmanna upravljal Boris Kap, kostume in maske pa so izdelali Viktorija Lucia, Hermann Grubelnik in Daniela Jelić.

Epilepsija rahločutnosti je nedvomno nov prispevek h koroški (interkulturni) umetnosti. Zagotovo celo edinstven, zato ne bi smel ostati koroško anonimen in zamolčan, ampak bi ga bilo treba predstaviti širšemu kulturnemu svetu.

Jože Rovšek

Založba Drava na frankfurtskem sejmu

V teh dneh v Frankfurtu spet poteka največja svetovna predstavitev knjig, tradicionalni frankfurtski sejem. Na njem sodelujejo vse pomembne založniške hiše, ki jim je to normalna obvezna dejavnost, in seveda tudi male založbe, ki nočejo prespati možnosti uveljavitve in razvoja. Predvsem za slednje je predstavitev na tem sejmu še kako pomembna.

Voditeljica in urednica Založbe Drava dr. Helga Mračnikar pravi, da je smisel sodelovanja predvsem v tem, da se njena založba vsako leto znova vtisne v spomin vsem tistim, ki jih zanima alternativna in manjšinska literatura, saj se sejma poleg založb udeležijo tudi predstavniki ministrstev, inštitutov, izobraževalnih in znanstvenih ustanov in organizacij. Pri tem je zelo pomembna prisotnost. Z nekaterimi odgovornimi ljudmi in novinarji se mala založba lahko sreča samo v Frankfurtu in kasnejši

drago reklamo. Ob taki priložnosti je mogoče spregovoriti tudi o koroški klimi, o položaju manjšine, kar je bistvenega pomena, hkrati pa se to pozna tudi pri poslovnih uspehih. Preko teh stikov je Založbi Drava celo uspelo prodati dve licenci, kar se je doslej zgodilo prvič, in sicer: Danes Maruše Krese založbi Suhrkamp in Gustava Januša Sredi stavka najuglednejši avstrijski založbi Residenz.

Na frankfurtskem sejmu si vsakdo išče literaturo iz kroga svojega zanimanja. Precej je takih, ki iščejo alternativno in ne enoločnično literaturo. Letos bo zagotovo aktualna literatura iz Slovenije in slovenska manjšinska literatura. V tem smislu bo Založba Drava predstavila roman Igorja Torkarja Sterben auf Raten/Umiranje na obroke, ki govori o dachauskih procesih v Sloveniji, iz koroške problematike in interkulturalnosti pa knjigi Gstettner / Wakounig „Mut zur Vielfalt“ in Dietmarja Larcherja Fremde in der Nähe. Seveda pa na stojnici Založbe Drava ne bo manjkalo tudi ostalih knjig iz prejšnjih izdaj in standardnega programa.

Sama predstavitev na sejmu pa je za trajno sodelovanje in knjigotrštvo seveda le premalo. Preko leta prodaja in predstavljanje poteka preko delovne skupnosti avstrijskih privatnih založb, v kateri Dravo v Münchnu zastopa dr. Peter Glas, v Bonnu pa za stike z javnostjo skrbi Barbara Hackländer.

Sejem v Frankfurtu bo seveda zelo naporen. Dogovorjeni so mnogi razgovori, treba bo nastopiti samostojno ali v družbi predstavnikov interesne skupnosti avstrijskih avtorjev, Helga Mračnikar pa upa, da bo vse to prispevalo k večji in ustrežnejši afirmaciji slovenske in koroške angažirane knjige po Evropi.

J.R.

Voditeljica in urednica Založbe Drava dr. Helga Mračnikar

interes je posledica tamkajšnje predstavitve. Iz teh kontaktov raste sodelovanje, širijo se stiki, založba dobiva nove ideje in meri interes evropskih bralcev. Frankfurt je pomemben za odprtost in aktualnost založbe in njene dejavnosti.

Hessenški radio vsako leto neposredno poroča s sejma in lani je kar osem minut v živo poročal o edicijah Drave. Takšen stik z javnostjo pa se ne da nadomestiti z nikakršno

Etnografska razstava SPZ v Mestni hiši v Celovcu

Prihodnji torek, 15. oktobra ob 19. uri bo v Mali galeriji Mestne hiše v Celovcu odprta Etnografska razstava Slovenske prosvetne zveze. Razstavljene bodo muzealije, ki so jih uporabljali naši predniki pri kuhi, opremljanju hiše, vinogradništvu, obrti, noši in lovu. Razstava bo odprta do 24. oktobra od 15. do 18. ure (razen v nedeljo) in v soboto od 10. do 13. ure.

MUT ZUR VIELFALT

Strategien gegen das Verschwinden ethnischer Minderheiten

Drava

**HEUTE
IM**

Die Seite
für unsere deutschsprachigen Leser/innen

**SLOVENSKI
VESTNIK**

Ende des Moratoriums: Slowenien ist auf Unabhängigkeitskurs!

Das Parlament der Republik Slowenien hat in seiner Sitzung am Mittwoch vergangener Woche die mit dem Brioni-Vertrag vom 7. Juli „eingefrorene“ Verwirklichung der Unabhängigkeitsbeschlüsse vom 25. Juni 1991 aufgehoben und befindet sich seit gestern auf Selbständigkeitskurs.

Das Parlament erklärte das Moratorium für beendet, gleichzeitig wurde auch be-

schlossen, daß am 18. Oktober der letzte Soldat der jugoslawischen Armee das Land verlassen müsse.

Slowenien übernahm mit 8. Oktober auch die vollkommene Hoheit über seine Grenzen, ferner wurde das Gesetz über eine eigene slowenische Staatsbürgerschaft beschlossen. Auch eine neue slowenische Währung, der Klas, soll eingeführt werden.

Zweisprachiger Unterricht: Der Aufwärtstrend hält 1991/92 an!

Nach den nunmehr vom Landesschulrat für Kärnten veröffentlichten Schülerzahlen im Minderheitenschulwesen für das Schuljahr 1991/92 kann eine weitere leichte Steigerung der Anmeldungen zum zweisprachigen Unterricht im örtlichen Geltungsbereich des Minderheitenschulwesens für Kärnten (82 plus 2 Volksschulen mit insgesamt 5639 Schülerinnen und Schülern) verzeichnet werden.

Zum zweisprachigen Unterricht angemeldet sind an 65 Volksschulen 1242 Schüler, das sind 22,03 Prozent, was gegenüber dem Vorjahr einer Steigerung von 1,51 Prozent entspricht (absolut ein plus von 79 Schülern). Dazu kommen 100 zum zweisprachigen Unterricht angemeldete Schüler in Klagenfurt/Celovec (öffentliche zweisprachige Volksschule in St. Peter/Sentpeter und konfessionelle Volksschule der Hermagoras/Mohorjeva).

Laut Mitteilung des Landesschulrates wurden ferner im Bereich des Minderheitenschulgesetzes für Kärnten in 27 Vorschulklassen und drei Vorschulgruppen 363 Schüler angemeldet, davon 69 Schüler, das sind 19,01 Prozent (18,82), zum zweisprachigen Unterricht*).

Slowenischen Sprachunterricht besuchen an 19 Hauptschulen 317 (300) Hauptschüler. Von diesen sind nach dem Minderheitenschulgesetz angemeldet 135 (125) Schüler, 94 (115) Schüler besuchen Slowenische alternativ statt

Englisch, 88 (60) Schüler Slowenisch als Freigegegenstand.

Das Bundesgymnasium und Bundesrealgymnasium für Slowenen in Klagenfurt/Celovec besuchen 436 (421) Schülerinnen und Schüler, davon 67 in drei ersten Klassen.

Positiv auch der Trend an der Zweisprachigen Handelsakademie/Dvojezična trgovska akademija in Klagenfurt/Celovec. Die Akademie wird von 66 Schülern besucht, der erste Jahrgang umfaßt 39 Schülerinnen und Schüler in zwei Klassen.

Auch die Höhere Lehranstalt für wirtschaftliche Berufe des Konvents der Schulschwester in St. Peter bei St. Jakob im Rosental/Sentpeter pri Sentjakobu v Rožu liegt im Aufwärtstrend: 78 Schülerinnen und Schüler.

Die einjährigen Haushaltungsschulen in St. Ruprecht bei Völkermarkt/Sentrupert pri Velikovcu in St. Peter bei St. Jakob im Rosental/Sentpeter pri Sentjakobu v Rožu werden von 21 bzw. 20 Schülerinnen besucht.

*) Vergleichszahlen 1990/91

Drava-Verlag wieder auf der Frankfurter Buchmesse '91

Der Klagenfurter Drava-Verlag (Leiterin Dr. Helga Mračnikar) ist auch auf der 43. Frankfurter Buchmesse (9. bis 14. Oktober) vertreten. Der Verlag verlegt slowenische Literatur in deutscher Übersetzung, deutsche und österreichische Literatur auf Slowenisch, sowie wissenschaftliche Analysen zu Minderheitenfragen und Interkulturalität.

An Neuheiten präsentiert der Drava-Verlag in Frankfurt den Roman des slowenischen Schriftstellers Igor Tor-

kar „Sterben auf Raten“ (mit einem Vorwort von Dr. Franci Zwitter), die Publikation „Mut zur Vielfalt – Strategien gegen das Verschwinden ethnischer Minderheiten“ von Univ. Prof. Dr. Peter Gstettner und Univ. Ass. Dr. Vladimir Wakounig, das Lexikon „Die slowenische Literatur in Kärnten“, sowie die Publikation „Fremde in der Nähe – interkulturelle Bildung und Erziehung im zweisprachigen Kärnten, dreisprachigen Südtirol und vielsprachigen Österreich“ von Univ. Prof. Dr. Dietmar Larcher.

Im letzten Teil des von uns exklusiv veröffentlichten Vortrages von Prof. Anton Pelinka (gehalten am 11.09.1991 im Katholischen Bildungsheim Sodalitas in Tainach) geht es um die Besonderheiten der Kärntner Identität, um die Verdrängung eines Teiles von ihr und um Vorschläge zur positiven Aufarbeitung.

Meine vierte These:

Die Kärntner Identität ist in ihrer österreichischen Besonderheit eine Chance, eine Chance für Österreich und für Europa. Österreich in seiner Gesamtheit war bis 1918 die Antithese zum Nationalstaat und deswegen ein Ärgernis für Nationalisten jedweder Couleur. Österreich, das war das Reich, in dem Slowenen und Tschechen, Deutsche und Italiener, Polen und Rumänen, Kroaten usw. lebten. Österreich ist ab 1918 und teilweise ab 1945 wiederum Antithese zum Nationalstaat. Zumindest im Sinne der Tradition des Begriffes „national“ ist auch das heutige Österreich Antithese zum Nationalstaat. Dieses heutige Österreich ist jedenfalls eine Antithese zum Nationalismus, wenn Nationalismus heißt, eine übersteigerte Identität ausschließlich oder primär aus der ethnischen Selbstdefinition heraus zu schöpfen und die vielen anderen Identitätsmerkmale menschlicher und gesellschaftlicher Existenz zu vernachlässigen.

Kärnten ist neben dem Burgenland jenes Land, das aufgrund des Nebeneinanders autochtoner Volksgruppen diese in der österreichischen Existenz angelegte Absage an Nationalstaat und Nationalismus gleichsam existentiell vorlebt. Kärnten kann daher allein schon durch seine Existenz, wenn es dieser multiethnischen Existenz voll bewußt ist, Vorbild sein. Vorbild für ein Europa, das gerade angesichts der Ereignisse in Jugoslawien und in der Sowjetunion sehen wird müssen, daß ein Rückfall ins Nationalstaatsdenken und in Nationalismen nichts anderes bedeutet, als den europäischen Krieg. Es gibt in Europa nirgendwo klare ethnische Grenzen, es gibt sie schon gar nicht in Mittel- und Osteuropa.

Europa – und das heißt insbesondere, die neuen Demokratien in Mittel- und Osteuropa – muß mit ethnischen Minderheiten leben lernen, wenn es demokratisch sein will. Denn überall in diesem Europa gibt es das Phänomen der Minderheit in der Minderheit. Wer ist die Minderheit in Kosovo? Sind das die Albaner oder sind das die Serben? Wer ist die Minderheit in Georgien? Sind die Russen dort nicht eine Minderheit wie die Abhasen und die Osseten?

Überall gibt es Minderheiten in der Minderheit. Und es wäre naiv, anzunehmen, daß die Ausübung des im Prinzip natürlich legitimen Selbstbestimmungsrechtes diese Konflikte entscheidend lösen wird können. Wer übt das Selbstbestimmungsrecht etwa in Kroatien aus? Steht auch den Serben in Kroatien ein

solches Selbstbestimmungsrecht zu? Es gibt darauf keine glatte überzeugende Antwort. Wer übt übrigens auch das Selbstbestimmungsrecht in Südtirol aus? Gibt es auch ein Selbstbestimmungsrecht für Bozen und Unterland mit seiner italienischen Mehrheit? Nur ein Hinweis: fest steht, daß die Rekrutierung auf das sicherlich prinzipiell verteidigungswerte der Selbstbestimmungsrechte uns nicht aus dem Dschungel der Nationalismen heraushelfen wird. Hier besteht die Chance, in Kärnten vorzuleben, daß Demokratie nicht heißt, mit Berufung auf Selbstbestimmungsrecht allein nur das Heil der eigenen ethnischen Identität suchen, sondern durch das Miteinander und Nebeneinander, durch das Kooperieren über ethnische Identitäten hinweg demokratische Identitäten entwickeln.

Zu meiner fünften These:

Die Chance, die in der Kärntner Identität für Österreich und für Europa verborgen liegt, ist bisher nicht oder nur ansatzweise genutzt worden.

Einige Hinweise – zunächst Demokratie:

Die slowenische Volksgruppe ist, wie immer man sie mißt – ein relativ objektiver Indikator sind die Ergebnisse der Volkszählung – seit 1945 mehr als halbiert worden. Nicht, weil Slowenen in Kärnten zur Auswanderung gezwungen wurden, sondern weil dieser Prozeß der Überanpassung laufend stattfindet. Weil noch immer in Kärnten vermittelt wird – Deutsch ist besser als Slowenisch. Und weil noch immer viele Slowenen davon überzeugt sind, daß sie als Slowe-

nen Bürger zweiter Ordnung sind und weil sie deshalb zur Überanpassung tendieren.

Ein weiteres Beispiel ist der Schulbereich. Bis 1955, um den Alliierten zu gefallen, war Kärnten großzügig in der Schulfrage gegenüber der slowenischen Volksgruppe. Kaum war der Staatsvertrag eingefahren, wurde die Großzügigkeit zurückgenommen. Das schon erwähnte Wahlrecht zum Kärntner Landtag – eine versäumte Chance der Großzügigkeit. Vor allem ist bisher versäumt worden, daß in der Demokratie der Umgang mit Volksgruppen – insbesondere der Umgang mit kleinen Volksgruppen – nicht Tolerierung, sondern Förderung heißen sollte. Volksgruppenrecht nach modernem europäischen Verständnis heißt, daß Volksgruppen nicht bloß existieren dürfen, sondern daß sie um ihrer Existenz willen gefördert werden müssen. Privilegierung der Volksgruppe, wie zum Beispiel bei den Ladinern in Südtirol oder den Rätomanen in der Schweiz!

(... an dieser Stelle nennt Prof. Pelinka Beispiele für einen friedlichen Ausgleich und Förderung von Volksgruppen, unabhängig von deren zahlenmäßiger Stärke: die Stadt Cadix in Wales (Großbritannien), die für Flamen und Valonen förderliche Verfassung in Belgien, den friedlichen Machtverzicht der demokratischen Zentralmacht zugunsten Kataloniens und des Baskenlandes in Spanien. Wir mußten diese Passage kürzen und bitten um Verständnis. Die Redaktion.)

Meine sechste und vorletzte These:

Pelinka: treba je preseči izrivanje

Možnosti, ki jih posebnosti nudijo Koroški in v koroški identiteti tudi Avstriji in Evropi, doslej niso bile izkoriščene, ugotavlja prof. Anton Pelinka v zaključku svojega predavanja v Tinjah. Kot primer navaja širokogrudno rešitev v prvem povojnem modelu za dvojezično šolstvo, ki jo je koroška politika kmalu po 1955. letu odstranila, ter za Slovence restriktivno ureditev volilnih območij. Nadalje innsbruski politolog ugotavlja, da ima velik del specifično koroške identitete svojo osnovo v izrivanju. Le-to zadeva tako nekatera dejstva koroške preteklosti, posebej pa slovenske korenine Koroške. Pelinka se sprašuje, kateri koroški učbenik sploh ustrezno upošteva slovenski delež za kulturni in zgodovinski razvoj dežele.

V zadnji tezi svojega predavanja Pelinka pravi, da se vse, kar je bilo izrinjenega, dostikrat povrne v tragični obliki, na primer v sovraštvu.

Taki izbruhi, ko na primer leta 1972 v zvezi s konfliktom zaradi dvojezičnih napisov, so navsezadnje usmerjeni proti sami Koroški. Cela vrsta koroških konfliktov je končno le posledica izrivanja. Pelinka je svoje predavanje zaključil s pozitivnimi vizijami: Koroška bi lahko postala multiidentitetni zgled za Evropo, slovenski deželni politiki bi lahko postali samoumevnost, ena izmed celovskih vojašnic bi lahko dobila ime „partizanska kasarna“ itd. Histerične reakcije na zadnji predlog so spet potrdile, da je koroška stvarnost od takih samoumevnosti še zelo oddaljena.

ist Identität? (III)

Die Kärntner Identität ist auf Verdrängungen aufgebaut. Einige Beispiele für das Verdrängen:

* Die slowenischen Wurzeln des Landes Kärnten – wo wird im Kärntner Bildungssystem darauf verwiesen, daß jedenfalls die Hälfte des heutigen Kärntens bis ins 19. Jahrhundert slowenisches Siedlungsgebiet war, daß Slowenisch eine der beiden Jahrhunderte lang existierenden Landessprachen war, daß die Slowenen keine eingewanderte Volksgruppe sind?

* Die slowenische Loyalität von 1920. Alle Analysen des Ergebnisses der Volksabstimmung zeigen, daß die 60 %-ige Mehrheit nur deswegen zustande gekommen ist, weil ein Teil der Slowenen für die demokratische Republik Österreich – nicht, wie Steinacher schreibt, für das Deutsche Reich – votiert haben.

* Die Kontinuität des Deutschnationalismus aus dem späten 19. ins frühe 20. Jahrhundert bis zur NSDAP und schließlich zum Deutschnationalismus der Zweiten Republik. In Kärnten wird mit dieser Kontinuität kokettiert. Ich verweise hier nur auf den früheren LH Wagner, seine Kokketerie mit dieser Kontinuität, oder auf den Klagenfurter Bürgermeister Guggenberger. Zwei Beispiele für das Kokkettieren, aber Nichternstnehmen dieser Kontinuität.

* Der 2. Weltkrieg – ein Tabu – mit einer bekannten Diskussion: Kärnten kann sie nicht auszeichnen, weil sie Partisanen waren... Das zeigt, entweder historische Unwissenheit oder aber Demokratieverachtung.

Ein weiteres Beispiel für Verdrängung ist die Lernverweigerung. Kärntner neigen dazu, die Volksgruppensituation subjektiv offenbar ehrlich, aber gegen alle Erkenntnisse als europäisches Modell hinzustellen; objektiv ist die Kärntner Volksgruppensituation auch und gerade in ihrer institutionellen Regelung eine der schlechtesten in Europa. Sie wird dargestellt, als wäre sie vorbildlich.

Noch eine Verdrängung: Die Parodie der Parteienansprüche.

Eine internationale sozialdemokratische Partei, die statt internationale Solidarität Konzessionen an intoleranten Deutschnationalismus an deutschnationale Engherzigkeit macht. Eine christlich-demokratische Österreichische Volkspartei, die, statt christliche Traditionen zu üben, die christlichen Slowenen aus den eigenen Reihen verdrängt hat, um mit der Sozialdemokratie im Wettstreit um die Stimmen der ehemaligen oder nicht so ehemaligen Nationalsozialisten

erfolgreich zu sein. Oder eine liberale Freiheitliche Partei, in deren Grenzlandjahrbuch teilweise offene nationalsozialistische Propaganda getrieben wird und deren Bundesrat Mölzer im Rahmen des Aula-Verlages Verantwortlichkeit als Chefredakteur seiner Zeitschrift getragen hat, die unter anderem auch nationalsozialistische Propaganda betreibt.

Und ein letztes Beispiel noch für Kärntner Verdrängung: Die slowenische Volksgruppe selbst.

Die slowenische Volksgruppe spielt das Spiel dieser erwähnten Parteien mit, in dem sie sich auf einer links-rechts Achse immer wieder hat auseinander dividieren lassen, statt sich an Südtirol und der Südtiroler Volkspartei ein Vorbild zu nehmen; oder an der politischen Organisation der dänischen Volksgruppe in Schleswig-Holstein und ihrem Wählerverband der Dänen; oder aber an den demokratischen Sammelparteien der Katalanen und Basken. Auch das ist ein Teil der Kärntner Verdrängung.

Ich komme zu meiner letzten These: Die Verdrängungen, die hinter der spezifischen Kärntner Identität stehen, müssen, um der Demokratiequalität willen in das Kärntner Bewußtsein zurückgebracht werden. Verdrängungen bewirken schwere negative Sekundärfolgen. Was verdrängt wird, kehrt um so schlimmer mit Verspätung zurück. Die Verdrängungen kehren zurück durch Kärntner Selbsthaß. Mit den Haßausbrüchen gegen den slowenischen Teil seiner Identität, wie etwa beim sogenannten Ortstafelsturm 1972, bekämpft Kärnten eigentlich sich selbst, bekämpft Kärnten seine wesentliche slowenische Wurzel. Oder mit der Kärntner Monomanie.

Es gibt in Kärnten eine, für Österreich und für Westeuropa atypische ungewöhnliche Beschäftigung mit sich selbst, deren vielleicht augenscheinlichstes Beispiel die Abwehrkämpferromantik ist. Oder der Kärntner Autismus – die bewußte und unbewußte Abwehr alles dessen, was von außen kommt, eine Art Wahrnehmungsverbot gegenüber der gesellschaftlichen Umwelt. Der Spruch, der einem Nichtkärntner Beobachter ständig entgegen kommt: Kärnten kann nur von Kärntnern verstanden werden. Alles das ist gesellschaftlicher Autismus, ist eine Art Reaktion auf die Besonderheit der Kärntner Verdrängungen. Was könnte geschehen?

Es könnte geschehen, daß die Slowenen z.B. sich von der ihnen aufgenötigten rechts-links Teilung befreien, um endlich politisch

einheitlich agieren. Daß sie endlich ausreichend Selbstbewußtsein entwickeln, daß vielleicht vermittelt werden könnte von der Unabhängigkeit des demokratischen Slowenien.

Es könnte geschehen, daß Kärnten stärker noch heim nach Europa kommt und aufhört, das Umfeld der Karawanken für den Mittelpunkt der Erde zu halten. Kärnten kann sich auch ein Beispiel an anderen europäischen Demokratien nehmen, nämlich an der Form, wie dort mit Volksgruppen umgegangen wird.

Es könnte geschehen, daß in Kärnten die Geschichte zur Kenntnis genommen wird, wie sie nun einmal ist, das Bekenntnis eines Teils der Slowenen zur demokratischen Republik Österreich 1920, die Kontinuität des Deutschnationalismus vor 1938 und nach 1945. Die Tatsache, daß 1945 in Kärnten Demokratie aufgrund der Niederlage und nur aufgrund der Niederlage der deutschen Waffen entstanden ist. Die Tatsache, daß zwischen 1945 und 1955 eine Art Vortäuschung minderheitenfreundlicher Politik zur Beeinflussung der Alliierten stattgefunden hat und dann eben ab 1955 die schrittweise Verschlechterung dieser Politik Einkehr fand.

Es könnte geschehen, daß die Kärntner Verflechtung mit dem Nationalsozialismus enttabuisiert wird.

Es könnte geschehen, daß in Kärnten endlich einmal zum Ärgernis wird, daß ein Politiker einem de facto arisierten Großgrundbesitz sein Eigen nennt und sich in Kärnten nicht dafür schämen muß.

Lassen Sie mich mit einer positiven Utopie schließen. Das wäre Kärnten als Vorbild für ein Europa, als Vorbild für den Umgang in Europa mit unterschiedlichen – auch mit unterschiedlichen ethnischen – Identitäten. Kärnten als Vorbild, dann, wenn slowenische Landtagsabgeordnete Selbstverständlichkeit sind; dann, wenn slowenische Landesregierungsmitglieder selbstverständlich sind; dann, wenn zweisprachige Schulen in der Hälfte der Kärntner Gemeinden bestehen; dann, wenn etwa ein Universitätsverbund Klagenfurt – Ljubljana existiert; dann, wenn gemeinsame Trauerarbeit durch eine freundschaftliche Kooperation zwischen Kameradschaftsbund und Partisanenverbänden geleistet wird; dann, wenn eine Kaserne des Bundesheeres in Kärnten Partisanenkaserne heißt; dann, wenn die slowenische Sammelpartei aufgrund ihres Erfolges auch schon wieder aufgelöst werden kann, weil in allen Parteien slowenische Politiker erfolgreich sind.

Fabjan Hafner

Mitinitiator Michael Oertl

Österreichische Lyrik- und kein Wort Deutsch

„Ich habe erlebt, wie Freunde aus dem Ausland nach Österreich kamen, nicht als Touristen, und wie sie das Leben als kalt empfanden. Am umwerfendsten war für mich die Begegnung mit Slowenen in Kärnten. Ich erlebte erstmals, daß es ethnische Minderheiten in Österreich gibt und ich erlebe auch, wie es ihnen erging, wenn sie zu ihrer Sprache und Kultur standen. In manchen Gegenden Österreichs gibt es ein Wort, daß ungefähr so lautet: Sprich Deutsch, wenn Du ein Österreicher sein willst. Gemeint ist, sprich Deutsch, lerne endlich Deutsch, vergiß Deine nichtdeutsche Muttersprache, ohne deutsche Muttersprache hörst Du nicht zu uns. Daher glaube ich, daß ein Jahr der Minderheiten in Österreich tatsächlich notwendig ist, ein Jahr der Gegenwart, ein Jahr der jetzt lebenden Menschen, die ihr Recht darauf hätten, ihre Eigenart zu leben, die wegen ihrer Eigenart einmal gefährdet sein könnten.“

Ergreifende Worte von Michael Oertl, Mitinitiator der „Initiative Minderheitenjahr 1993“ an die Gäste, die am 30. September der Einladung des Nationalratspräsidenten Dr. Heinz Fischer und der „Initiative Minderheitenjahr“ ins Parlament gefolgt waren.

Dr. Fischer selbst weiß um die Notwendigkeit, Offenheit gegenüber der multikulturellen Gesellschaft zu fördern, bescheid. In seiner Begrüßungsrede zeigte er sich erfreut darüber, daß Mitglieder

aller vier im Parlament vertretenen Parteien anwesend waren. Es folgten Lesungen in den Sprachen der Roma und Sinti, der Jenischen, Juden, Kroaten, Slowenen, Ungarn, Tschechen und „Gast“ arbeiter. Die Übersetzungen wurden an die Wand projiziert. Der musikalische Teil bestehend aus jiddischen Liedern, Liedern in Romanes und Kroatisch.

Ein Fest der Sprachen also, die nie im Parlament erklangen, Muttersprachen von Menschen, die in Österreich leben. Die „Initiative Minderheitenjahr“ wünscht sich nun die Ausrufung des „Jahres der Minderheiten 1993“ von der Bundesregierung oder vom Parlament. Diese Veranstaltung ist ein Signal für eine Zukunft, die schon längst begonnen hat, ein Aufbäumen gegen diejenigen, die alte und neue Minderheiten ausgrenzen wollen, deren gesellschaftspolitische Tatik die Assimilierung ist.

Die gelesenen Texte waren dem Buch „Österreichische Lyrik- und kein Wort Deutsch“ entnommen, herausgegeben von Gerald Nitsche. Gedichte, die einen tiefen Eidruck über das Leben derer hinterlassen, die um ihre kulturelle Identität kämpfen müssen. Das Buch ist ein wertvolles Dokument der sprachlichen Vielfalt Österreichs. Gerald Nitsche selbst möchte Österreich vom Rand her definieren: von der Minderheiten, den Randgruppen soll Österreich ein Zeugnis ausgestellt werden.

Gerhard Maurer

Wenn du Herz wüßtest
Bachtalo ilo
ILIJA JOVANOVIĆ

Wenn du Herz wüßtest
Oh kana bi tu djanesas
ileja,

wie glücklich du
Sar san bachtalo
in der Brust des Zigeuners bist
Ando kolin e romengo,
Hättest du nie
Či bi nikad ačhesas te
mares.

aufgehört
Amari djili si maj zurali
zu schlagen
Katar o djungalipe e
sapesko.

Unser Lied ist stärker
A amari jag
als das Gift der Schlange
Si maj tati

unser Feuer wärmer
Katar o khameski
als der Stahl der Sonne

jakh.
Schau, trunkener Mond
Dikh, čhoneja koreja,
wie glücklich der Zigeuner
Sar bachtalo o kalo manuš
unter den Musiktönen

djilabel thaj čhelel,
der Violine
Tala izdrape e jarkosko
tanz und singt
Thaj e lavutako.

Und du weißer Bruder
A tu phrala parneja, phe-
nes,

sagst, das ist primitiv
Godova si dilipe,
hast dich aber nie gefragt
Ali sostar, godova nikad
warum?

Či pučlan tu?

Datum	Kraj	PRIREDTVITVE	Prireditelj
Sreda, 9. 10. 19.30	v Domu prosvete v Tinjah	Podjska diskusija v slovenskem jeziku „Multikulturalnost – nova možnost za koroške Slovence all izguba identitete“(glej stran 1)	Dom v Tinjah
Četrtek, 10. 10. 20.00	v Mladinskem domu v Celovcu	Ponovitev predstave „Epilepsija rahločutnosti“ po romanu „Zmote dijaka Tjaža“ Florjana Lipuša	Plesni teater „IKARUS“
Četrtek, 10. 10. 20.00	v kongresni hiši v Beljaku	Koncert Beatles-Revival-Band	Kongresna hiša Beljak
Četrtek, 10. 10.	v Domu prosvete v Tinjah	Tečaj za spretno roke: tisk na blago (nemško); vodi: Erika Malle	Dom v Tinjah
Petek, 11. 10. 20.00	v Mladinskem domu v Celovcu	Ponovitev predstave „Epilepsija rahločutnosti“	Plesni teater „IKARUS“
Petek, 11. 10. 20.00	v Kongresni hiši v Beljaku	„Jedrska centrala Krško“, predavanje Mareka Lenardiča, predsednika Komisije za člo- vekovne pravice, Ljubljana	Rennerinstitut
Sobota, 12. 10. 20.00	v Mladinskem domu v Celovcu	Ponovitev predstave „Epilepsija rahločutnosti“	Plesni teater „IKARUS“
Sobota, 12. 10. 19.00	v ljudski šoli v Bilčovsu	Koncert učencev centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, Glasbene šole Žabnice-Kanalska dolina in Glasbene šole na Koroškem	5. Primorski dnevi na Koroškem
Nedelja, 13. 10. 14.30	v mestni cerkvi Šentilj/Celovec	Dobrodelni koncert za vojne žrtve v Sloveniji – Gallusovo zvočno bogastvo	Cerkvene organizacije
Ponedeljek, 14. 10. 19.30	v Domu prosvete v Tinjah	Iz serije: Zaščita okolja v vsakdanjosti; preda- vatelja: mag. M. Dotter, E. Sornik	Dom v Tinjah
Ponedeljek, 14. 10.	v Paracelsovi dvorani v Beljaku	Otvoritev razstave: „Od človeškega mobila do avtomobila“	Mesto Beljak in Prometni klub Avstrije
Torek, 15. 10. 14.30	v Domu prosvete v Tinjah	Pridelava želišč in prava uporaba v bio-vrtu (nem.); predava: prof. Edith Sandier	Dom v Tinjah
Petek, 18. 10. 19.00	Mladinski dom Celovec	RAZBOJNIK ROGOVILEŽ Gostuje: poklicna gledališka skupina „Moje gle- dališče“ iz Ljubljane	SPZ in Mladinski dom
Sobota, 19. 10. 15.00	farna dvorana v Šentjakobu	RAZBOJNIK ROGOVILEŽ Gostuje: poklicna gledališka skupina „Moje gle- dališče“ iz Ljubljane	SPZ in SPD
Sobota, 19. 10. 20.00	avla ljudske šole v Bilčovsu	DOBRODELNI KONCERT ZA SLOVENIJO Sodelujejo: MePZ in MoPZ SPD Bilka, Kvintet bratov Župan iz Tržiča, Singkreis Vocalitas – Krumpendorf/Kriva vrba	SPD Bilka

RAZSTAVE

CELOVEC

- Pri Joklnu – Franz Sem, razne tehnike (do 31.10)
- Galerija v stolpu – Irena Polanec, slike
- Univerza – Michael Faraday, pionir elektrike (do 18. 10)
- Galerija v CA – Richard Kapelnig „Impresije iz Italije“

TINJE

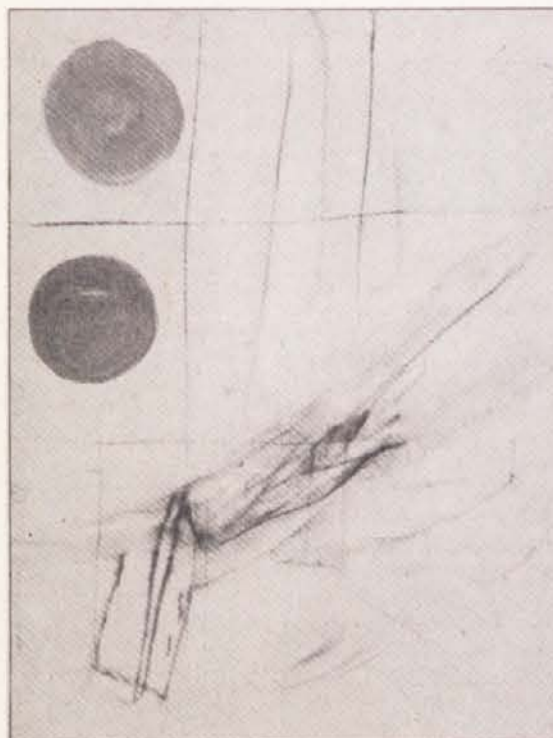
- Galerija Tinje – Razstava slik Bare Remec iz Argentine (do 5. 11.)

– ROŽEK

- razstava Roswitha Wulz (do 27.10.)

– BELJAK

- Kongresna hiša – razstava „Biti ali ne biti“ idustrijsko razde-
janje narave (od 19. do 31.10.)

Tehnike Franza Sema

V kulturni taberni „Pri Joklnu“ v Celovcu je še do 31. oktobra odprta razstava Franza Sema, na kateri umetnik predstavlja razne tehnike (slika zgoraj). Razstava je odprta od ponedeljka do petka, od 10. do 24. ure.

Prireditve „Pri Joklnu“

Nedelja, 27. oktober 1991, ob 16. uri:
Otroška prireditve: „Sanje o dišečem cve-
tu“, lutkarji iz Šmihela pri Pliberku.

Četrtek, 7. november 1991, ob 20. uri:
Agricantus, pesmi sicilskega ljudstva.

Petek, 8. november 1991, ob 20 uri:
Matjaž Vipotnik, grafike, likovna oprema
knjig založbe Wieser.

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Urednik: Andrej Kokot,

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

„Srečanje v oktobru“ v Velikovcu

Delovna skupnost „Srečanje v oktobru/Begegnung im Oktober“ bo letos drugič poskrbela za dodatno kulturno oktobrsko ponudbo v občini Velikovec. Akcijski komite, ki ga sestavljajo zastopniki različnih mladinskih organizacij (Mlada ljudska stranka, Mlada KEL, Zelena izobraževalna delavnica, ZAL, Katoliška mladina, Kulturni krog Velikovec), je za oktober 1991 izdelal obsežen in pester program.

Nadaljnji spored „Srečanja v oktobru“:

petek, 11. oktober, 20.00, atelje podjetja Eulenspiegel, Hans Wiegeler-Straße: „Tevežej“, film, življenje čudaka na južnem Koroškem, režija Marjan Sticker;

sobota, 12. oktober, 19.00, mestna cerkev: mladinsko bogoslužje; 20. uri, srednja dvorana v mestni hiši: zvočna meditacija, glasbeno potovanje v različne kulture;

torek, 15. oktober, 20.00, občinska sejna dvorana v mestni hiši: „Narodnosti – tabu za Evropo?/Nationalitäten für Europa tabu?“, podijska diskusija z dr. Petrom Jankowitschem, dr. Hubertom Frasnelliem, deželnim glavarjem dr. Christofom Zernattom ter bivšim poslanecem v državni zbor in sedanjo vodjo biroja republike Slovenije na Dunaju Karlom Smollem. Diskusijo bo vodil Wolf In der Maur.

Prireditelji pristrčno vabijo na vse prireditve.

Tečaji slovenščine v Celovcu in Tinjah

v torek, 15. oktobra, od 18. do 20. ure Slovenščina za začetnike I. del, Vodi: ravnatelj Mirko Srienc

v četrtek, 17. oktobra, od 18. do 20. ure Slovenščina za napredujoče, I. del Vodi: ravnatelj Mirko Srienc

Za prodajo raznih gradbenih materialov, pohištva in drugih izdelkov v Avstriji iščemo

zanesljivega zastopnika

Pogoji: avstrijsko državljanstvo, znanje obeh deželnih jezikov

Interesenti naj se javijo:

IPH Holzindustrie
Möbelerzeugung
GMBH & CO. KG
9133 Žitara vas 42
Tel: 04237/2525-0

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

Sreda, 9. 10. Glasbena sreda 18.10–19.00
Večerna 21.05–22.00 Narodopisec Janez Scheinigg
– Venčki narodnih pesmi

Četrtek, 10. 10. Rož – Podjuna – Zilja
Petek, 11. 10. Jezikovni pogovori (J. Messner), Koroški liki (R. Vospertnik), Raziskovalni projekti (F. Merkač)

Sobota, 12. 10. Od pesmi do pesmi –
od srca do srca

Nedelja, 13. 10. 6.30–7.00 Dobro jutro
na Koroškem – duhovna misel (p. Mihael Žužek)
18.10–18.30 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 14. 10. Dvojezični napisi – vprašanje
dostojanstva naroda

Torek 15. 10. Partnerski magazin

Dvojezični napisi

Ponedeljek, 14. oktobra

Še pravočasno pred 10. oktobrom je drugi namestnik deželnega glavarja dr. Jörg Haider znova pogrel vprašanje dvojezičnih napisov na južnem Koroškem. Osupli javnosti je sporočil, da Slovenci zahtevajo nič več in nič manj kot 800 dvojezičnih napisov, za vsakim vogalom domala po enega. To nezaslišano zahtevo da je prebral v uradnem vladnem poročilu o narodnostnih skupnostih. Ko so o poročilu razpravljali, pred meseci že v parlamentu, tedaj o poželjivih predstavah nihče nič ni menil. Saj tudi ni mogel, ker je v poročilu govor le o tem, da je v deželi okoli 800 naselij z dvojezičnim prebivalstvom.

Tudjman...

(Nadaljevanje s 1. strani)

rala sedež hrvaškega predsednika, Banske dvore v Zagrebu, in to ravno v času, ko se je pogovarjal z zveznim premierom Markovićem in Stipetom Mesićem. Marković je za atentat obtožil generala Kadrijevića in izjavil, da se ne bo vrnil v Beograd, dokler bo Kadrijević na položaju obrambnega ministra. V Beogradu ga najbrž tudi ne bodo pogrešili, saj je prevratniško predsedstvo že prevzelo vso oblast in ukinilo civilne zvezne institucije, s tem pa tudi Jugoslovansko državo. Po grožnji, da bo Evropska skupnost uvedla gospodarsko blokado, je samozvano predsedstvo ukazalo ustavitve spopadov s svojim ultimatom, da mora hrvaška stran v 24 urah deblokirati vse vojašnice na Hrvaškem.

Slovenija je danes drugi dan samostojna. Na svojem ozemlju uvaja suvereno oblast. Dinarji ne veljajo več, pač pa jih v razmerju 1:1 menjajo v slovenske bone. Skupščina je v ponedeljek sprejela novo monetarno zakonodajo in za novi bodoči slovenski denar izbrala ime tolar. Predsednik Kučan in zunanji minister Rupel sta bila pretekli teden na uradnem obisku v Parizu, pri Mitterandu, sinoči pa sta odpotovala v ZR Nemčijo.

Jože Rovšek

Število prijav spet rahlo naraslo!

(Nadaljevanje s 1. strani)

pinah prijavljenih 363 otrok, 69 od teh ali 19.01 (18.82) odstotka pa k dvojezičnemu pouku.

Neobvezne vaje iz slovenščine dodatno obiskuje 231 otrok.

V splošnem trendu so tudi prijave k pouku slovenščine na glavnih šolah. Letos jo poučujejo na 19 (13) glavnih šolah, skupno pa je prijavljenih 317 (300) šolarjev, od tega po manjšinskošolskem zakonu 135 (125). Negativen pa je trend pri slovenščini kot alternativnem jeziku namesto angleščine. Letos se je zanjo odločilo le 94 (115) dijakov. Slovenščino kot prosti predmet pa si je izbralo 88 (60) dijakinj in dijakov.

Zvezno gimnazijo in Zvezno realno gimnazijo za Slovence v Celovcu obiskuje v novem šolskem letu 436 (421) dijakinj in dijakov. Posebno razveseljivo je, da so tudi letos trije prvi razredi s skupno 67 dijakov.

Na javni Dvojezični trgovski akademiji, ki je vstopila v drugo leto, je skupno 66 dijakinj in dijakov, od tega 39 v dveh prvih razredih.

*)Številčna primerjava s šolskim letom 1990/91

Deželni zbor: Zernatto za virilni mandat...

Na povabilo društva Tre popoli je deželni glavar dr. Christof Zernatto pretekli torek predstavil svoja gledanja na Koroško v sklopu evropskih integracijskih procesov. V zvezi z manjšinskim vprašanjem je izjavil, da se zavzema za uvedbo virilnega mandata manjšine v dežel-

nem zboru. Sam sicer ne ve, ali mu bo „stranka ÖVP“ v tem vprašanju sledila, vsekakor pa njegova razmišljanja grejo v to smer.

Na Zernattov predlog se je že oglasil govornik Delovne skupnosti slovenskih socialdemokratov Tomaž Ogris in menil, da je Zernatto za zastopstvo slovenske narodnostne skupnosti v koroškem deželnem zboru izbral najslabšo od treh možnih variant. Dejal je, da je deželni glavar s svojim predlogom pokazal, da se vendar boji navezati tesnejši stik s slovensko narodnostno skupnostjo, čeprav je prav to pred kratkim v razgovoru za „Slovenski vestnik“ zanikal. Ogris je v zvezi s tem še poudaril, da bi bili odnosi nasproti virilnemu mandatarju, ki ne bi imel glasovalne pravice in tudi ne jasnih pristojnosti, za stranke neobvezni, kar samo še poudarja problematičnost takega predloga.

Govornik DS socialdemokratskih Slovencev Tomaž Ogris

Import-export podjetje v Celovcu

išče
za takojšnjo nastavitvev

korespondenta

z znanjem srbohrvaščine, nemščine in angleščine.

Ponudbe pod šifro „Korespondent“ na naslov: Slovenski vestnik, Tarvieser Straße 16., 9020 Klagenfurt/Celovec

Kotmara vas: uspela veselica „Gorjancev“

Prijetna zabava, zadovoljni obiskovalci in prireditelji, plesalci, ki so si ob poskočni glasbi „Fantov iz Podjune“ skoraj pregledali podplate, kaj bi bilo še treba. Veselica „Gorjancev“, ki je bila, kot običajno, zadnja sobota v septembru pri Pušniku v Šentkandolfu, je spet privabila lepo število prijateljev SPD „Gorjanci“ iz Kotmare vasi. Po pozdravni pesmi, ki jo je zapel društveni mešani

zbor pod vodstvom Jožka Packa, je predsednik Emil Muri izrekel dobrodošlico vsem, ki so se je udeležili. Bilo je tudi več občinskih odbornikov, med njimi podžupan Thomas Goritschnig.

Bogat srečolov je spet pritegnil, živi zajec, ki ga je darovala družina Živkovič, pa še prav posebno. Bilo je zares domače in prijetno vse do zgodnjih jutranjih nedelj-skih ur.

Zadonele so orgle – kraljica glasbil

V ljubljanskem Cankarjevem domu prireja Zveza društev glasbenih pedagogov Slovenije prvo slovensko tekmovanje mladih organistov. Pokrovitelj prireditve je Skupščina mesta Ljubljane, financirali pa so jo Mestni sekretariat za izobraževanje, raziskovalno dejavnost, kulturno in šport, ministrstvo za kulturo in ministrstvo za vzgojo, izobraževanje ter telesno kulturo Republike Slovenije.

Orglarji tekmujejo v dveh kategorijah, v prvi do dvajset let starosti nastopajo Polona Gantar in Klemen Karlin iz orglarskega tečaja pri Teološki fakulteti v Ljubljani ter Barbara Sevšek iz Glasbene šole Velenje, v drugi – tek-

movalci nad dvajset let starosti do zaključka šolanja – Stanislav Cvelbar iz orglarskega tečaja ljubljanske Teološke fakultete, Marija Fojkar z ljubljanske Akademije za glasbo in Ana Elizabeta Kržan ter Dalibor Miklavčič z Visoke šole za glasbo z Dunaja.

Tekmovanje je priprava na drugo evropsko tekmovanje mladih organistov, ki bo okrobra naslednjega leta v ljubljanskem Cankarjevem domu. Spored je sestavljen iz skladb nepogrešljivega Bacha in kompozicij skladateljev in organistov, ki letos praznujejo okrogle obletnice: Franza Liszta (180-letnica rojstva), Jehana Alaina (80-letnica rojstva), Primoža Ramovša (70-letnica rojstva), Mozarta (200-letnica smrti), Slavka Osterca (50-letnica smrti) in Marcela Dupréja (20-letnica smrti).

Strokovna žirija, ki ji predseduje profesor Hubert Bergant, bo podelila naslednje nagrade:

- najboljši tekmovalci v prvi kategoriji;
- najboljši tekmovalci v drugi kategoriji;
- najmlajši nagrajeni tekmovalci;
- najboljša izvedba obvezne skladbe Primoža Ramovša;
- najboljša izvedba skladbe Slavka Osterca

Jože Petelin

Vabilo na diskusijo o multi – kulturalnosti

V seriji prireditev pod geslom „Novo oblikovanje Evrope – ugodna priložnost ali nevarnost?“ bo danes, v sredo, 9. oktobra, ob 19.30 uri v Domu prosvete v Tinjah podijska diskusija v slovenskem jeziku na temo „Multikulturalnost – nova možnost za koroške Slovence ali izguba identitete?“

Sodelujejo: dr. poslanka ZAL mag. Terezija Stoisić, dv. sv. prof. dr. Reginald Vospernik, predsednik EL Andrej Wakounig, govornik slovenskih socialdemokratov Tomaž Ogris, župnik mag. Pepe Marketz.

Diskusijo bo vodil mag. Marjan Pipp. Prisrčno vabljeni!

„Tango“ – nov list!

Na Koroškem izhaja nov list – „Tango“! Tednik, ki bo odslej izhajal vsak torek, je dvojezičen in interetičen, njegov lastnik in založnik pa je InterMedia, društvo za pospeševanje medkulturnih sredstev obveščanja, s sedežem v Celovcu.

Kot sta na tiskovni konferenci pretekli teden v Celovcu poudarila zastopnica izdajateljskega društva Maria Halmer ter politični urednik novega tednika dr. Mirko Messner, novi dvojezični nemško-slovenski tednik ne bo glasilo nobene stranke, nobene organizacije, nobenega društva, marveč bo časopis, katerega cilj bo pomagati vzpostaviti temelje za dejansko interetičnost na Koroškem.

Startni kapital za nov časopisni projekt je dala Komunistična partija Avstrije brez pogojev, časopis pa se bo moral v prihodnosti financirati v glavnem z oglasi in naročnino. „Zavedamo se, da je to ples na vrvi, poudarjam pa, da raje strmoglavimo, kot da bi se prodali!“ je dejala zastopnica izdajatelja.

Mirko Messner, edini dvojezični član uredništva, je ob predstavitvi ničelne številke novega časopisa dejal, da uredništvo želi (približno ena tretjina bo v slovenskem jeziku) s slovensko prodreti med nemško dominirano javnost, pospeševati interetnični proces v deželi ter tudi sprožiti nove procese na področju printmedijev. Cilj novega lista je tudi, da poleg jezikovnih mej v deželi Koroški prekorajči tudi geografske in druge v celotnem prostoru Alpe-Jadran.

Novemu časopisu in vsem članom uredništva želimo uspešen start in čimprejšnjo uveljavitev na medijskem trgu ter dosego zastavljenih ciljev. Nov list je vsekakor obogatitev za koroški časopisni trg – tako nemški kot slovenski!

I.L.

Čestitamo

Matildi in dr. Mirku Boroniku za srečno rojstvo dvojčkov Mateje in Dejana!

Uredništvo

RDEČA KAPICA

gostuje PAM & TRADE MARK iz Ljubljane

v ponedeljek, 14. 10. 91

ob 10.00 v Škofičah, društvena dvorana nad posojilnico
ob 14.00 v Bilčovsu, avla ljudske šole
ob 16.00 v Borovljah, pri Cingelcu na Trati.

v torek, 15. 10. 91

ob 10.30 v Celovcu, otroški vrtec v Mikschallee 4
ob 14.00 v Šmihelu, v otroškem vrtcu.

Werner Urschitz: štirje goli v eni sami tekmi

Slovenski atletski klub si je po nedeljski zmagi v Wolfsbergu proti tamkajšnjemu ATSV (4:1) še utrdil vodilno pozicijo v koroški nogometni ligi. Sedaj vodi s točko prednosti pred Treibachom, ki je na domačem igrišču presenetljivo prepustil točko ASK iz Celovca. Junak tekme je bil Werner Urschitz, ki je dal vse štiri gole slovenskih atletikov in se tako tudi povzpел na drugo mesto na lestvici najboljših strelcev v ligi.

Slovenski nogometaši so se odpravili v Wolfsberg s ciljem, da bi dosegli remi, že od začetka tekme pa je bilo jasno, da bo SAK zapustil nogometno igrišče kot zmagovalc. ATSV, ki v zadnjih osmih tekmah ni bil premagan, tokrat ni izpolnil pričakovanja svojih navijačev in takoj prišel pod močan pritisk. Blažej, Hober in pozneje uspešni Urschitz so že v začetku napravili lepe priložnosti,

v 26. minuti pa je SAK končno prešel v vodstvo. ATSV je sicer še uspelo izenačiti, v drugem polčasu pa je igral samo še SAK, ki bi ob boljši realizaciji možnosti lahko zmagal še višje.

SAK je s to zmago še naprej edina neporažena ekipa v tem prvenstvu.

Zaradi nastopa Pliberka v avstrijskem pokalu je SAK ta vikend prost.

Prvič doslej se je občnega zbora Slovenskega atletskega kluba udeležil kak predsednik koroške nogometne zveze. Na sliki predsednik inž. Herbert Rauggautz čestita dr. Rolandu Grilcu (levo) k ponovni izvolitvi za predsednika SAK.

Cilj SAK – prvak in lastno igrišče!

V znamenju uspehov v tekočem koroškem nogometnem prvenstvu ter želji po dokončni pridobitvi lastnega nogometnega igrišča je pretekli petek v gostilni Juenna v Čepičah pri Globasnici potekal občni zbor Slovenskega atletskega kluba.

Predsednik SAK dr. Roland Grilc je na občnem zboru prvič lahko pozdravil tudi predsednika Koroške nogometne zveze inž. Herberta Raggautza, ki je v svojih pozdravnih

besedah SAK ocenil za veliko obogatitev koroške nogometne scene ter tako igralcem kot tudi funkcionarjem zaželel še mnogo športnih uspehov.

Pozitivemu poročilu predsednika dr. Rolanda Grilca, ki je SAK imenoval za pomembnega ambasadorja slovenske narodnostne skupnosti, so sledila še poročila sekcijskega vodja Albina Waldhauserja, tajnika Silva Kumra ter blagajnika Marka Krištofa.

Pri volitvah novega odbora za prihodnja tri leta je bil za predsednika potrjen dr. Roland Grilc, v odbor pa so bili izvoljeni: Albin Waldhauser, Aleš Šimenc, Andrej Kumer, Bernard Sadovnik, Milan Blažej, Hans Motschilnik, Janez Zdouc, Karl Kulmesch, Marko Krištof, Marko Sommeregger, Matevž Nachbar, Silvo Kumer, Stanko Gregorič, Vinko Wieser, Benjamin Wakounig in mag. Marjan Wakounig.

SAK v petek proti Austriji!

Slovenski atletski klub igra v petek, 11. oktobra ob 15.30 uri prijateljsko tekmo proti celovski Austriji. Celovski drugoligaš ima po hudem porazu na Dunaju (1:6 proti Sportclubu) novega trenerja Zlatka Kranjčarja.

NOGOMETNO OGLEDALO

KOROŠKA LIGA

ATSV Wolfsberg – SAK 1:4 (1:1)
Wolfsberg, 600 gledalcev, sodnik Strauß (dober); **postava SAK:** Preschern; Savič, Čertov, Pappler, M. Kreutz, M. Sadjak, Galo, dr. Ramšak, Hober (53. Blažej), Urschitz, Lippusch. **Goli za SAK:** Urschitz (26., 52., 75. in 88.); gol za ATSV: Zarfl (27.). **Rdeči karton:** Huber (ATSV) in Čertov (SAK) zaradi nešportnega obnašanja.

Pliberk – VSV/Beljak 1:0 (0:0)
Pliberk, 300 gledalcev, sodnik Schmid (povprečen); **postava Pliberka:** Jesse; Wuntschek, Seebacher, Rohthleitner (33. Habernig), Rossmann, Urnik, Wölbl, Dlopst, Widowits, Hober, Knauder (33. Lopinskž). **Gol za Pliberk:** Dlopst (81.). **Rdeči karton:** Wölbl (Pliberk) in Gritzner (VSV).

FC Šentvid – Klopinj 3:0 (1:0)
Šentvid, 700 gledalcev, sodnik Rupitsch (povprečen); **postava Klopinja:** Sylle; Dr. Mertel (36. Glaboniat), Woschitz, Binner, Wieser, Urank, Kriwitz, Kollmann, Koprivec, mag. Habernig, Pitschko (35. Ogris).

Ostali rezultati: Treibach – ASK Celovec 1:1 (0:1), Rapid Lienz – Wietersdorf 3:1 (2:0), FC Mölltal – Matri 2:1 (1:0), Lendorf – Breže 3:2 (1:0), Trg – WAC 2:1 (2:0).

SPODNJA LIGA-VZHOD

ASV Celovec – Železna Kapla 2:1 (1:0)
Trnja vas, 250 gledalcev, sodnik Gajšek (povprečen); **postava Železne Kaple:** Rus; Rozman, Grubelnig, Kukovica, Sporn (65. Wicher), Ošina, Germadnig, (46. Köck), Baloh, Reinwald, Kucher, Jenschatz; **gol za Železno Kaplo:** Reinwald (88., enajstmetrovka).

ATUS Borovlje – Bilčovs 3:0 (1:0)
Borovlje, 350 gledalcev, sodnik Mitterbacher (dober); **postava Bilčovsa:** H. Schaunig, Partl, Rauter, Schellander, J. Kuess, W. Kuess, Schlemitz, Weichboth, Hartl, Krainer, Quantschnig.

Ostali rezultati: Victoria Vetrinj – SV Oberglan 1:1 (1:1), Mostič – Žrelec 0:0, Kotmara vas – Šentandraž 0:2 (0:2), St. Leonhard – Žitara vas 0:0, Velikovec – Liebenfels 1:0 (1:0).

1. RAZRED – D

Šmihel/Pliberk – Galicija 3:2 (1:0)
Šmihel, 250 gledalcev, sodnik Hanbauer; **goli za Šmihel:** Motschilnig, Groß, Berchtold.

Ostali rezultati: Labot – Grebinj 4:4 (1:1), Frantschach – Globasnica 2:2 (0:2), Šmarjeta – St. Michael/L. 1:0 (1:0), Šentpavel – Metlova 1:2 (0:1), Dobrla vas – St. Stefan/L. 2:1 (1:0), Reichenfels – Ruda 1:2 (0:2)

Selani na 2. mestu!

Medtem ko so nogometaši iz Železne Kaple (1:2 proti ASV Celovec), Bilčovsa (0:3 v Borovljah) in Kotmare vasi (0:2 proti Šentandražu) v spodnji ligi-vzhod doživeli „črni vikend“, so se slovenski nogometaši pod Košuto z nadaljnjo zmago prebili na odlično drugo mesto v 2. razredu E. Na domačih tleh so sotekmecem z Bistrice v Rožu pokazali, kdo je gospodar na igrišču, in prepričljivo zmagali s 3:0.

ŠAHOVSKA RUBRIKA

SŠZ po sreči v 2. kolu – Obir izpadel

V prvem kolu pokalnega tekmovanja šahistov je SŠZ po sreči dosegla drugo kolo, Obirčani pa so celo izpadli. SŠZ je proti Weitensfeldu igrala 2:2 in zaradi zmage na 3. deski dobila dvoboj, SŠK „Obir“ pa je podlegel ekipi iz Wietersdorfa z 1;5:2,5. Za SŠZ je zmagal Franci Rulitz, remizirala sta Arnold Hattenberger in Alojz Gallob, izgubil pa je Ivan Lukan.

Za Obirčane je zmagal legionar Dušan Jokovič, remiziral je Hans-Christian Wolte, izgubila pa sta Harald Wolte in Wolfgang Moser.

SŠZ čaka v drugem kolu skoraj nepremagljiv nasprotnik: ASKÓ Raika Bekštanj, eno najmočnejših moštev na Koroškem. Tekma bo 19. ali 20. oktobra v Bilčovsu.

Mladi šahisti Slovenske športne zveze nadaljujejo s svojimi uspešnimi nastopi. V prvem kolu tekmovanja za koroški šolarski pokal so iz štirih partij iztržili prav toliko točk. Aleksander in Dunja Lukan ter Boris in Marko Gallob (na sliki s profesorjem mag. Mirkom Lausseggerjem, ki letos vodi šahovsko skupino na slovenski gimnaziji) so s prepričljivimi zmagami podčrtali, da štejejo med najboljše mladince na Koroškem.

Rešitev naloge št.: 87

Da bi črnega odvrnil od obrambe šibke točke c6, ki je pod tipalkami belega lovca, se je Smislov odločil za **1.Le5:!** in na izsiljeno **1.Te5:2.De5:!!** Žrtev dame za zmagovito pot, ki se belemu odpre po **2...De5: 3.Lc6:+ Kb8 4.Tb7+ Ka8 5.Tb5 mat!**

Šahovska naloga št.:88

Problem I.Grande 1964

Beli je materialno močnejši, vendar naloga zahteva od reševalcev, da beli, ki je na potezi

matira črnega kralja v treh potezah.

Ali bo beli najprej pretvoril kmeta na g8 v damo ali mu za rešitev naloge zadostuje že pravičen manever s trdnjavo, je tokrat napotilo reševalcem pri odkrivanju zmagovite poti.

